

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

יציאה בחוטי שיער, בכבול ובפיאה נכרית

(ס"ד ב') **משנה:** יוצאה אשה (לרשות הרבים) בחוטי שיער (שקולעת בהם שיערה) בין משלה, בין משל חברתה, בין משל בהמה. ובטוטפת ובסרביטין (לרה"ר) בזמן שהן תפורין.¹

תנא: ובלבד שלא תצא ילדה (ששערה שחור) בשל זקנה (בחוטי שיער לבן), וזקנה בשל ילדה. (ומקשה) בשלמא זקנה בשל ילדה (לא תצא), שבח הוא לה (ותבוא להראותו). אלא ילדה בשל זקנה, אמאי?! גנאי הוא לה! (ומתרץ) איידי דתנא זקנה בשל ילדה, תנא נמי ילדה בשל זקנה.

(המשך **משנה:**) (יוצאה) בכבול ובפיאה נכרית לחצר (ומשמע ששאר הדברים אסור גם לחצר).

(4) אמר רב: כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים, אסור לצאת בו לחצר (שלא יבוא לצאת בהם לרשות הרבים), חוץ מכבול ופיאה נכרית (כמבואר במשנה). (ומבאר) מאי שנא הני? כדי שלא תתגנה על בעלה.

(2) רבי ענני בר ששון משמיה דרבי ישמעאל אמר: הכל ככבול (ומותרים בחצר, ודלא כמתניתין).

שיטות הראשונים

ובלבד שלא תצא ילדה בשל זקנה: דעת הרמב"ם שלמסקנה, ילדה יוצאה בחוטי זקנה². ודעת תוספות שגם למסקנה שניהם אסורים, אפילו ילדה בשל זקנה³. והשו"ע⁴ פסק כתוספות.

יציאה לחצר בדברים שאסורים ביציאה לרה"ר: פסקו רי"ף ורמב"ם כרב, ששאר דברים, חוץ מכבול ופיאה נכרית, אסור בחצר. ודוקא שאינה מעורבת⁵. ודעת רמב"ן ורשב"א דהוא הדין בבית אסור⁶, וכל שכן בחצר מעורבת. ור"ת ורא"ש פסקו כרבי ענני בר ששון, דמתיר הכל בחצר. והשו"ע⁷ סתם כרי"ף ורמב"ם, ובשם יש אומרים כרמב"ן ורשב"א, ובשם יש אומרים בתרא, כרבינו תם ורא"ש.

1. כפי ששינו לעיל (נ"ז א') ולא בטוטפת ולא בסרביטין בזמן שאינם תפורים.
2. שהבין הרמב"ם את שאלת הגמרא "אלא ילדה בשל זקנה אמאי?! גנאי הוא לה!", שפירושו: ומשום כך מדוע לא תצא בו. ומתרץ, כדי נסבה. כלומר בחנם, ובאמת ילדה יוצאה בחוטי זקנה.
3. תוספות פירשו שפשוט היה לגמרא שניהם אסורים. והשאלה היתה מה החידוש, הרי ודאי היות שגנאי הוא לה שתשלפנו כדי שלא יצחקו עליה.
4. או"ח שג, יד. אבל בחוטי שיער סתם, מותר לצאת לרה"ר. וביאר המשנ"ב (ס"ק לו) דמיירי בחוטי שיער שמהדקתן על ראשה. ואין זה פאה נכרית (המבואר לקמן דאסורה לצאת בה לרה"ר), דהתם יש בה משום תכשיט, אבל הכא הוא רק חוטיין בעלמא. מקורות - רמב"ם (הל' שבת יט, ט). תוספות (ד"ה ובלבד).
5. דאם גם בחצר מעורבת אסור, א"כ אף בבית אסור, והוה ליה למימר אף בבית! אלא ודאי שהגזירה היתה שאם תתיר (להוציא שאר דברים דרך מלבוש ותכשיט) בחצר שאינה מעורבת, יתירו אף לרשות הרבים; דשאר דברים (שאינם תכשיט) אסור בחצר שאינה מעורבת (ויטעו לומר שאם בכל זאת הותר להוציא תכשיטים לחצר שאינה מעורבת, כנראה גם לרשות הרבים מותר). אבל במעורבת לית לן. ביאור הגר"א (או"ח שג, יח) בשם המגיד משנה.
6. בשאר דברים. דכל שהוא דרך מלבוש או תכשיט אסור. לפי שאין דרך לפשוט תכשיטין כשיצא חוץ לבית. ובבית נמי איכא למיחש.
7. או"ח שג, יח. מקורות - רמב"ם (הל' שבת יט, ח). תוספות (ס"ד ב', ד"ה רבי ענני). רמב"ן (חידושו). רשב"א (עבודת הקודש, בית נתיבות, שער ג, סוסי"ב). הובאו דבריהם במגיד משנה (הל' שבת יט, ח).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

יציאה בתכשיטים בזמן הזה: כתבו תוספות, שה"ר שמשון מצא כתוב בשם רבינו שר שלום דדבר שהוא רגילות להראות זו לזו אסור, ובשאינן רגילות מותר; ונשי דידן אינן מראות תכשיטיהן וטבעותיהן, ומשום הכי מותרות לצאת בהם. **והרא"ש והר"ן** העלו דמדינא אסורות (שאפילו אם רה"ר שלנו ככרמלית, חמיר טפי מחצר שאינה מעורבת), אלא שכיון שלא ישמעו, מוטב יהו שוגגות ואל יהו מזידות. וכן כתבו עוד ראשונים. וכן פסקו שו"ע ורמ"א⁸.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שג)

יד. יוצאת בחוטי שער בין שהם עשויים משערה או משער חברה ואפלו משער בהמה, ובלבד שלא תצא זקנה בשל ילדה ולא ילדה בשל זקנה.

יח. כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים, אסור לצאת בו לחצר שאינה מערבת, חוץ מכבול ופאה נכרית דהינו קליעת שער שקלעה בתוך שערה. ויש אומרים דכל שאסרו לצאת בו, אפלו להתקשט בו בבית אסור, וכל שכן לצאת בו לחצר המערבת, חוץ מכבול ופאה נכרית. ויש אומרים שהפל מתר לצאת בו בחצר, אפלו אינה מערבת. והאדנא, נשי דידן נהגו לצאת בכל תכשיטין. ויש שאמרו דמדינא אסורות, אלא שכיון שלא ישמעו, מוטב שיהיו שוגגות ואל יהיו מזידות. ויש שלמדו עליהם זכות לומר שהן נוהגות כן על פי סברא אחרונה שכתבתי שלא אסרו לצאת בתכשיטין לחצר שאינה מערבת, והשתא דלית לן רשות הרבים גמור הוה כל רשות הרבים שלנו כרמלית ודינו כחצר שאינה מערבת, ומתיר.

הגה: ויש אומרים עוד טעם להתיר דעכשיו שכיחי תכשיטין ויוצאין בהם אף בחל וליכא למיחש דילמא. שלפא ומחויא כמו בימיהם שלא היו רגילים לצאת בהו רק בשבת ולא הוי שכיחי (תוס' פרק כ"כ והגהות אלפסי פרק במה אשה).

ומיהו בטבעת שיש עליה חותם לאשה ושאין עליה חותם לאיש, דתנן בה חייב חטאת, אף בכרמלית אסור אפלו לדידן. והוא הדין לכל מאי דאתמר ביה חייב חטאת. ויש מי שאומר שבזמן הזה שנהגו האנשים לצאת בטבעת שאין עליה חותם, הרי זה להם כתכשיט, ושרי. ולפי זה אפשר דכיון שנהגו עכשו הנשים לצאת בטבעת שיש עליה חותם הרי הוא להן כתכשיט, ושרי. ומכל מקום צריך להזהיר לנשים שלא תצאנה אלא במחטים שהן צריכות להעמיד קשוריהן ולא יותר, כי בזה שאין להן תועלת בו ישמעו לנו.

8. או"ח שג, יח. מקורות - תוספות (ס"ד ב', ד"ה רבי ענני). רא"ש (סי' יג). ר"ן (כו. ד"ה אבל).